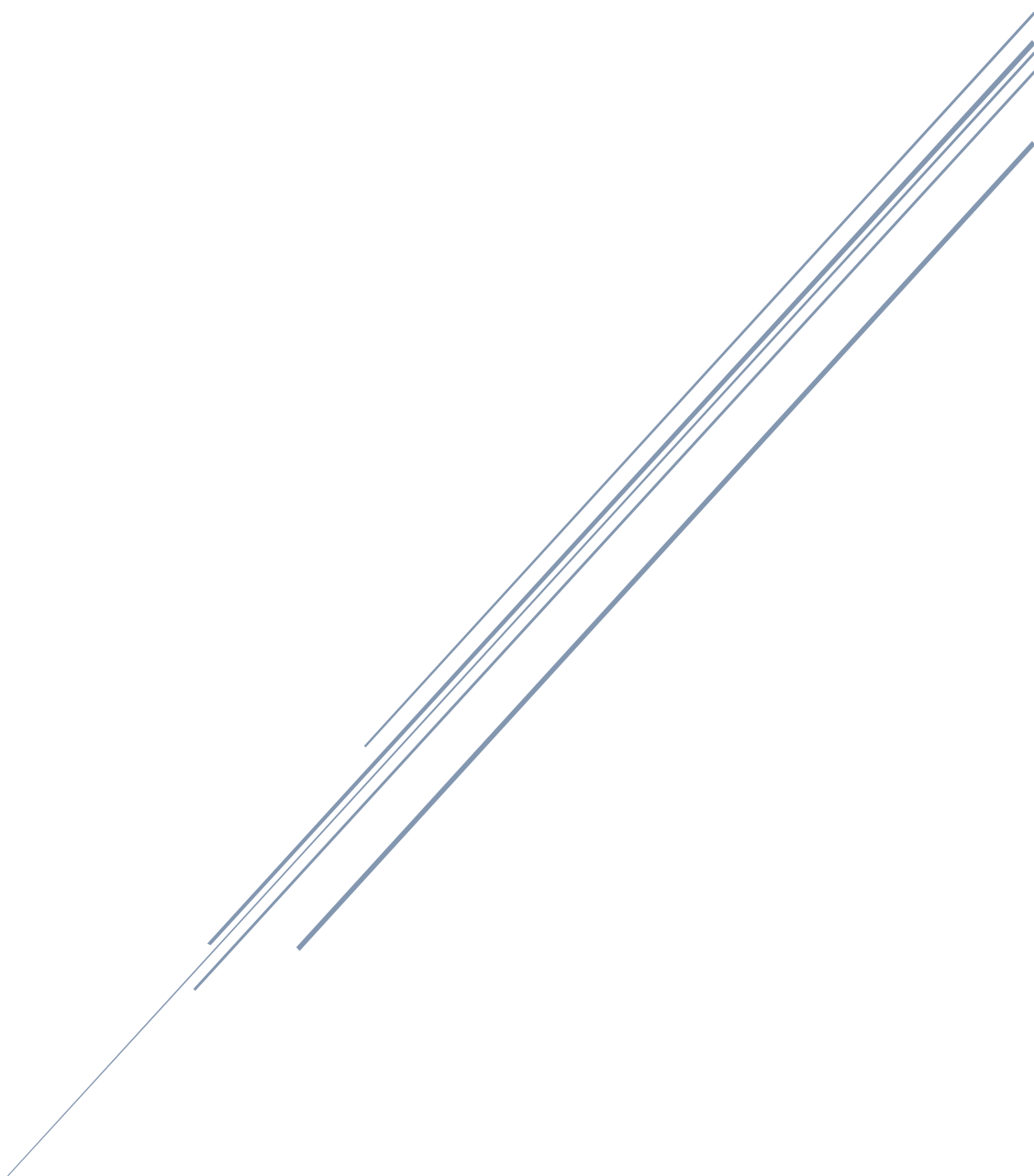

2022. AASTA TEGEVUSARUANNE

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
PEAMISED TEGEVUSED	4
PARLAMENTAARNE TEGEVUS RIIGIKOGU KOMISJONIDES	8
ALATISED KOMISJONID	9
ERIKOMISJONID	16
PROBLEEMKOMISJONID	19
PARLAMENTAARNE KOOSTÖÖ RAHVUSVAHELISEL TASANDIL	20
AVALIKKUSE TEAVITAMINE JA KODANIKE KAASAMINE	24
ORGANISATSIOONI JA TEENISTUJATE ARENDAMINE	26
TÄIENDAV INFORMATSIOON	27
RIIGI VALIMISTEENISTUS	28
ARENGUSEIRE KESKUS	29
ERAKONDADE RAHASTAMISE JÄRELEVALVE KOMISJON	31

I. SISSEJUHATUS

Riigikogu on põhiseaduslik institutsioon, kelle peamine tegevusvaldkond on seadusandliku võimu teostamine.

Riigikogu tegevuse eesmärk on tagada Eesti Vabariigi jätkusuutlik areng, ühiskonnas kehtiv stabiilne õiguskord ning täitevvõimu funktsioneerimine Riigikogu järelevalve all ja seadusi täites. Riigikogu võtab vastu seadusi, teostab järelevalvet täitevvõimu üle, otsustab eelarve üle ja peab lahendama muid riigieluga seotud küsimusi, mis ei ole põhiseadusega antud Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse, teiste riigiorganite ega kohalike omavalitsuste otsustada.

Riigikogul on 101 liiget. Riigikogu töö toimub peamiselt Riigikogu täiskogu istungitel, komisjonides, fraktsioonides ja välisdelegatsioonides. Riigikogus on 11 alatist komisjoni ja 3 erikomisjoni. Vastavalt vajadusele moodustatakse probleem- ja uurimiskomisjone. 2022. aastal tegutses Riigikogu XIV koosseisus 1 probleemkomisjon – eesti keele õppe arengu probleemkomisjon.

Riigikogu tegevust reguleerivad Eesti Vabariigi põhiseadus, Riigikogu kodu- ja töökorra seadus, välissuhtlemisseadus, Riigikogu liikme staatuse seadus, Riigikogu valimise seadus, Euroopa Parlamendi valimise seadus ja rahvahääletuse seadus, samuti Riigikogu otsused välisdelegatsioonide ja komisjonide moodustamise kohta.

Riigikogu Kantselei (registreerimisnumber 74000101) eesmärk on luua Riigikogule tema põhiseaduslike funktsioonide täitmiseks vajalikud tingimused.

Riigikogu Kantselei ülesanne on nõustada Riigikogu, tema juhatust, komisjone, fraktsioone ja Riigikogu liikmeid, tagada asjaajamine ning luua organisatsioonilised, majanduslikud ja tehnilised tingimused Riigikogu, tema juhatuse, komisjonide, fraktsioonide ja Riigikogu liikmete tööks, samuti osutada kaasabi Riigikogu suhtlemisel teiste institutsioonidega nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt ning korraldada Riigikogu liikmete ametihüvedega seonduvat.

Riigikogu Kantselei täiendav ülesanne on riigi valimisteenistuse, Arenguseire Keskuse, Vabariigi Valimiskomisjoni ja elektroonilise hääletamise komisjoni ning Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjoni teenindamine.

Vabariigi Valimiskomisjoni (registreerimisnumber 70008256) ülesanne on tagada Riigikogu valimise seaduse §-s 1 sätestatud põhimõtete järgimine, teha kindlaks üleriigilised hääletamis- ja valimistulemused, valvata valimiste korraldajate tegevuse järele, lahendada kaebusi ning täita muid seadustest tulenevaid ülesandeid.

Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjoni (registreerimisnumber 70009043) ülesanne on kontrollida erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide tegevuse vastavust erakonnaseaduses sätestatud nõuetele.

Arenguseire Keskuse ülesanne on analüüsida ühiskonna ja majanduse pikaajalisi arenguid, aidata kaasa tulevikku vaatavale poliitikakujundamisele ning tuua välja uusi arengusuundi.

II. PEAMISED TEGEVUSED

Riigikogu on Eesti rahva esinduskogu, ainus vahetult rahva valitud riigiorgan. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 59 kohaselt kuulub Riigikogule seadusandlik võim. Seaduste vastuvõtmise kaudu kujundab Riigikogu Eesti õiguskorda. Põhiseaduse ja teiste seadustega ettenähtud vahendite (arupärimised, küsimused, uurimiskomisjonid jms) abil kontrollib Riigikogu täitevvõimu teostamist. Riigikogu pädevusse kuulub põhiseaduse järgi ka eelarve vastuvõtmine, mis tähendab, et Riigikogu määrab kindlaks riigi ülesannete täitmiseks eraldatavate summade suuruse. Kokkuvõtvalt: Riigikogul on Eesti põhiseadusega kindlaks määratud riigikorralduses keskne asend ning tema olemasolust ja tegevusest sõltub Eesti Vabariigi kui demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi jätkusuutlik areng ning igapäevase põhiõiguste ja -vabaduste tagatus.

Riigikogu Kantselei on riigi ametiasutus, kes tagab Riigikogu, tema organite ja Riigikogu liikmete teenindamise. Kantselei ülesanded on sätestatud Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses. Kantseleil ei ole selliseid eesmärke, mis ei oleks seotud Riigikogu tegevusega.

Seaduste vastuvõtmine ja parlamentaarne kontroll

Riigikogu XIV koosseis võttis 2022. aastal 7. ja 8. istungjärgul (*kevadistungjärg 10.01.2022–16.06.2022, sügisistungjärg 12.09.2022–15.12.2022*) vastu **146** õigusakti, sealhulgas **109** seadust, **32** otsust, **4** avaldust ja **1** pöördumise.

Aruandeperioodil toimus **123** istungit, sealhulgas 5 täiendavat istungit.

Toimus ka **11** erakorralist istungjärku (17.06.2022, kaks istungjärku 06.07.2022, kaks istungjärku 15.07.2022, 18.07.2022, 19.07.2022, 31.08.2022, kaks istungjärku 28.12.2022, 29.12.2022), kus võeti vastu **17** seadust ja **1** otsus.

Riigikogu XIV koosseis võttis 2022. aastal menetlusse **22** kollektiivset pöördumist:

1. „Gümnasistide pöördumine“;
2. „Hinnad tõusevad, Eesti elanikud on sunnitud massiliselt seisma toetuste järjekordades, mis edasi?“;
3. „Peatame koerte kahemeetrise keri otsas pidamise seadustamise“;
4. „Avalik pöördumine kodumetsade kaitseks“;
5. „Mart Helme riigikogust välja!“;
6. „Suuname Ukraina lapsed õppima eestikeelsesesse kooli“;
7. „Kaja Kallas ASTU TAGASI!“;
8. „Eesti peab ütleva „EI“ WHO nn pandeemialepingule“;
9. „Haigekassa hüvitised peale vanemahüvitist korda!“;
10. „Tõstame miinimumpalga erakorraliselt 700-le eurole!“;
11. „Nõuame Euroopa ühenduse poolt Eestile jõuliste meetoditega peale surutud sanktsioonipoliitika kohest lõpetamist“;
12. „Elektriliste tõukerataste parkimistava on ohtlik ja vajab liikluseadusega reguleerimist!“;
13. „Petitsioon „Energiabörsidelt lahkumine“ kohta“;
14. „Palume aidata üliõpilastel Eestisse jääda!“;
15. „Nõuame, et kehtestatakse koheselt kõikidele müüdavatele toidukaupadele käibemaksu määraks 0%“;
16. „Tugiisik töölepinguga tööle“;
17. „Nõuame looduskaitseliste piirangute õiglast hüvitamist“;
18. „Kõigile koroonasurmadele tuleb teha ekspertanalüüs“;
19. „Lubada võrdsetel tingimustel riiki siseneda kõigi Eesti elanike lähisugulastel“;
20. „Peretoetused õiglaseks!“;
21. „Petitsioon põhiseadusliku korra tagamiseks. Ei mingeid eel- ega e-valimisi!“;
22. „Alandada süüvõime alampiiri alates 12 aastastest, et ei korduks Pärnumaa peksujuhtumid“.

Riigikogu istungitel arutati **11** olulise tähtsusega riiklikku küsimust (OTRK):

1. „Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni rakendamine“, 10.02.2022 (algataja: Riigikogu põhiseaduskomisjon; ettekandjad: siseminister Kristian Jaani, Toomas Kivimägi, Vabaühenduste Liidu juhataja Kai Klandorf, tehnoloogiaettevõtte Bolt kaasasutaja ja ettevõtja Martin Villig);
2. „Välispoliitika arutelu“, 15.02.2022 (algataja: Riigikogu väliskomisjon; ettekandjad: välisminister Eva-Maria Liimets, Marko Mihkelson);
3. „Euroopa julgeolekuolukord seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu“, 01.03.2022 (algataja: Riigikogu riigikaitsekomisjon; ettekandjad: kaitseminister Kalle Laanet, Enn Eesmaa);
4. „Olukorrast Ukraina abistamisel“, 12.04.2022 (algataja: Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon; ettekandjad: Urmas Reinsalu, välisminister Eva-Maria Liimets, MTÜ Slava Ukraini tegevjuht Johanna-Maria Lehtme);
5. „Energiakriisist elektrišokini“, 14.04.2022 (algataja: Isamaa fraktsioon; ettekandjad: Aivar Kokk, Baltic Energy Partners OÜ juhatuse liige Marko Allikson, Alexela Kontserni juhatuse esimees Marti Hääl);
6. „Inflatsiooni kriisist Eestis“, 07.06.2022 (algataja: Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon; ettekandjad: Eesti Panga president Madis Müllner, Urmas Reinsalu, majandusekspert Raivo Vare);
7. „Riigikaitse jätkusuutlik finantseerimine“, 11.10.2022 (algataja: Riigikogu riigikaitsekomisjon; ettekandjad: Raimond Kaljulaid, kaitseminister Hanno Pevkur, Eesti Panga majanduspoliitika ja -prognoosi allosakonna juht Rasmus Kattai);
8. „Päästeameti elanikkonnakaitse plaan – probleemid, lahendused ja inimesed“, 20.10.2022 (algataja: Riigikogu õiguskomisjon; ettekandjad: Heljo Pikhof, siseminister Lauri Läänemets, Päästeameti peadirektor Kuno Tammeaar, Sisekaitseakadeemia sisejulgeoleku instituudi juhataja Erkki Koort);
9. „Riigiteede rahastamine on jõudnud tupikusse“, 13.10.2022 (algataja: Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon; ettekandjad: Tõnis Mölder, majandus- ja taristuminister Riina Sikkut, MTÜ Eesti Taristuehituse Liidu juhatuse esimees Sven Pertens);
10. „Kuidas energiasõjas võidukas olla?“, 24.11.2022 (algataja: Riigikogu majanduskomisjon; ettekandjad: Kristen Michal, OÜ Utilitas Windi juhatuse liige Rene Tammist, AS Eleringi juhatuse esimees Taavi Veskimägi, Riigikantselei rohepoliitika koordinaator Kristi Klaas);
11. „Kuidas toetada noorte vaimset tervist?“, 08.12.2022 (algataja: Eesti Reformierakonna fraktsioon; ettekandjad: sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo, Eesti Noorteühenduste Liidu juht Triin Roos, Eesti Koolipsühholoogide Ühingu juht Karmen Maikalu, Eesti Vaimse Tervise ja Heaolu Koalitsiooni liige Ott Oja).

Valitsusliikmed ja muud ametiisikud esinesid Riigikogu ees 2022. aastal **22** aruande, ettekande või ülevaatega:

1. haridus- ja teadusministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 09.02.2022;
2. kultuuriministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest (sealhulgas „Eesti spordipoliitika põhialused aastani 2030“ elluviimisest), 02.05.2022;
3. justiitsministri ettekanne otsuse „Õigusloomepoliitika põhialused aastani 2030“ heakskiitmine“ elluviimisest 2021. aastal, 09.03.2022;
4. kaitseministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 6.04.2022;
5. sotsiaalkaitseministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 05.04.2022;

6. riigihalduse ministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 11.04.2022;
 7. ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 13.04.2022;
 8. maaeluministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest (Eesti toidu- ja maaelupoliitika väljakutsed muutuv majandus- ja julgeolekukeskkonnas), 18.04.2022;
 9. tervise- ja tööministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 09.05.2022;
 10. siseministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 11.05.2022;
 11. keskkonnaministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest (sealhulgas „Kliimapolitiitika põhialused aastani 2050“ elluviimisest), 16.05.2022;
 12. majandus- ja taristuministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 18.05.2022;
 13. Eesti Panga presidendi aruanne Eesti Panga tegevusest 2021. aastal, 31.05.2022;
 14. Finantsinspektsiooni juhatuse esimehe aruanne Finantsinspektsiooni tegevusest 2021. aastal, 02.06.2022;
 15. Riigikohtu esimehe ülevaade kohtukorraldusest, 08.06.2022;
 16. õiguskantsleri 2021.–2022. aasta tegevuse ülevaade, 20.09.2022;
 17. keskkonnaministri ettekanne arengustrateegia „Maapõuepolitiitika põhialused aastani 2050“ elluviimisest, 26.10.2022;
 18. peaministri 2022. aasta ettekanne riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ elluviimisest, 14.11.2022;
 19. riigihalduse ministri ülevaade avaliku teenistuse 2021. aasta aruandest, 14.11.2022;
 20. peaministri ettekanne Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel, 22.11.2022;
 21. riigikontrolöri ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 2021.–2022. aastal ning Eesti tervishoiu suundumustest, 15.11.2022;
 22. rahandusministri ülevaade Vabariigi Valitsuse aruandest Eesti osalemise kohta Euroopa stabiilsusmehhanismis, 12.12.2022.
2022. aastal esineti Riigikogu ees poliitiliste avalduste ja kõnedega **12** korral:
1. peaminister Kaja Kallase poliitiline avaldus elektrituru olukorrast, 18.01.2022;
 2. peaminister Kaja Kallase poliitiline avaldus julgeolekuolukorrast, 19.01.2022;
 3. Ukraina parlamendi esimehe Ruslan Stefantsuki pöördumine, 21.03.2022;
 4. Ukraina presidendi Volodõmõr Zelenskõi pöördumine, 13.04.2022;
 5. Ukraina parlamendi liikme Olena Šuljaki pöördumine, 21.04.2022;
 6. peaminister Kaja Kallase poliitiline avaldus seoses 2022. aasta lisaeelarve seaduse eelnõu üleandmisega Riigikogule, 02.05.2022;
 7. Ukraina parlamendi aseesimehe Olena Kondratjuki pöördumine, 12.05.2022;
 8. peaministri poliitiline avaldus seoses Vabariigi Valitsuse tagasiastumisega, 15.07.2022;
 9. Eesti Vabariigi presidendi Alar Karise kõne XIV Riigikogu VIII istungjärgu avaistungil, 12.09.2022;
 10. peaminister Kaja Kallase poliitiline avaldus seoses 2023. aasta riigieelarve seaduse eelnõu üleandmisega Riigikogule, 29.09.2022;
 11. Valgevene demokraatliku opositsiooni juhi Svjatlana Tsihhanovskaja pöördumine, 24.10.2022;
 12. Ukraina parlamendi aseesimehe Oleksandr Kornijenko pöördumine, 15.12.2022.

Umbusalduse avaldamine ja usaldusküsimuse otsustamine toimus **2** korral:

1. 39 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue avaldada umbusaldust haridus- ja teadusminister Liina Kersnale, 16.06.2022;
2. 42 Riigikogu liikme esitatud kirjalik nõue avaldada umbusaldust majandus- ja taristuminister Riina Sikkutile, 19.10.2022.

15.07.2022 anti peaministri kandidaat Kaja Kallasele volitused valitsuse moodustamiseks (poolt 52, vastu 26, erapooletuid 0).

Usaldusküsimusega seoti **6** eelnõu:

1. 605 SE (perehüvitiste seaduse, sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus), 60/9/0, 18.05.2022;
2. 606 SE (alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse muutmise seadus), 57/0/0, 18.05.2022;
3. 607 SE (käibemaksuseaduse muutmise seadus), 58/22/0, 18.05.2022;
4. 608 SE (riigi 2022. aasta lisaeelarve seadus), 54/29/0, 18.05.2022;
5. 511 SE (toodete ja teenuste ligipääsetavuse seadus), 59/27/0, 30.05.2022;
6. 572 SE (Kaitseväge korralduse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (Politsei- ja Piirivalveameti laevade üleandmine Kaitseministeeriumi valitsemisalasse)), 55/25/0, 30.05.2022.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgul esitasid Riigikogu liikmed Vabariigi Valitsusele ja selle liikmetele kokku **58** arupärimist (neist võeti tagasi 2 arupärimist) ning esitati **66** kirjalikku küsimust.

Riigikogu liikmed edastasid Riigikogu juhatusele kevadistungjärgul **182** ja sügisistungjärgul **114** taotlust valitsusliikmetele küsimuste esitamiseks infotunnis.

III. PARLAMENTAARNE TEGEVUS RIIGIKOGU KOMISJONIDES

Seaduste vastuvõtmine ja parlamentaarne kontroll

Otsuste ja arutelude kvaliteedi parandamiseks ning parlamendi tegevuse uurimiseks täiendati Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse (RKKTS) kommentaare ja telliti väliskomisjoni ettepanekul uuring, mis käsitleb kvalifitseeritud häälteenamust. Parlamendiuuringute edendamiseks anti välja August Rei stipendium ja Riigikogu Kantselei eripreemia.

Riigikogu Kantselei ametnike koostöös analüüsiti Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse sätteid ning selle 2012. aastal ilmunud kommentaare täiendati uue praktikaga ja vahepeal muudetud või lisatud sätete selgitustega. Eesmärk on Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kommentaarid 2023. aastal uuesti välja anda. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse kommentaare kasutavad oma töös nii Riigikogu liikmed, Riigikogu Kantselei ametnikud kui ka teised Riigikogu tööga kokkupuutuvad või sellest huvituvad inimesed.

Riigikogu väliskomisjoni ettepanekul telliti uuring „Kvalifitseeritud häälteenamus Euroopa Liidu välis- ja julgeolekupoliitikas: poolt- ja vastuargumendid“, mille viis läbi Tartu Ülikooli Johan Skytte poliitikauuringute instituut. Uuringu eesmärk oli uurida õiguslikust vaatepunktist ühehäälsuse ja kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamist Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika kontekstis, kaardistada peamised poolt- ja vastuargumendid ning eri osapoolte seisukohad, samuti esitada soovitusi Eesti poliitikakujundajatele. Uuringut esitleti ja selle üle arutleti laiemas ringis 10. oktoobril 2022.

Jätkati noorte innustamist ja tunnustamist parlamendi tegevuse uurimisel. Kuulutati välja järjekordne August Rei parlamendiuuringu stipendiumikonkurss, mille raames otsustati anda välja stipendium Tartu Ülikooli filosoofia ja semiootika instituudi magistrandile Karl Lembit Laanele magistritöö kirjutamiseks teemal „Eesti Vabariigi loomine vabariikluse mõtteloos“. Laane plaanib magistritöö kaitsta 2023. aastal.

Riigikogu Kantselei jätkas osalemist ka üliõpilaste teadustööde riikliku konkursi hindamiskomisjoni töös ja määras eripreemia Andres Reiljanile 2022. aastal kaitstud doktoritöö „Afektiivne polariseeritus mitmeparteisüsteemides: kontseptualiseerimine, mõõtmine ja alused“ eest.

Alatise komisjonid

Euroopa Liidu asjade komisjon

Euroopa Liidu asjade komisjon (ELAK) on alatine komisjon, kellel on Riigikogus Euroopa Liidu küsimustes otsustav ja koordineeriv roll. Komisjoni seisukohtadest juhindub Euroopa Liidu küsimustes ka Vabariigi Valitsus.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **68** istungit, neist 10 olid ühisistungid. ELAK kujundas Riigikogu seisukoha 92 Euroopa Liidu algatuse kohta ja andis valitsusele mandaadi osaleda 127-l Euroopa Ülemkogu ja Euroopa Liidu Nõukogu istungil või kohtumisel.

Vaadeldaval perioodil toimus 15 välislähetust. Lisaks tavapärasele Euroopa Liidu asjade komisjonide konverentsidele (COSAC-i kohtumised) osalesid ELAK-i liikmed Riina Sikkut, Anti Poolamets ning Oudekki Loone Euroopa tuleviku konverentsi täiskogu kohtumistel Strasbourgis. Lisaks osalesid mitmed ELAK-i liikmed Euroopa Komisjoni Eesti esinduse korraldatud õppereisil Brüsselisse.

Olulisimad teemad olid Ukraina abistamine, Euroopa tulevik, rohepööre ja energiavarustuskindlus.

Keskkonnamisjon

Keskkonnamisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes menetleb riigi keskkonnapoliitikat ja -kaitset ning loodusressursside kasutamist ja looduskaitset käsitlevaid eelnõusid, sealhulgas rahvusvaheliste keskkonnalepingute ratifitseerimist käsitlevaid eelnõusid. Samuti kontrollib komisjon oma töövaldkonna piires valitsuse tegevust.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **57** istungit, sealhulgas 1 ühisistungi majanduskomisjoniga teemal „Ülevaade Euroopa Liidu kliimapaketi „Eesmärk 55“ läbirääkimiste seisust ning Eesti seisukohtade kujunemisest“ ning 1 erakorralise istungi (15.08.2022), kus arutati Põltsamaa vallas Umbusi jõel avastatud reostust. Samuti pidas keskkonnamisjon 2 avalikku istungit, neist ühel arutati Harjumaal Sõrve looduskaitseala moodustamist (20.02.2022) ning teisel anti ülevaade elektrituru ja -süsteemi hetkeolukorrast ja tulevikust (24.01.2022).

Komisjon menetles **19** õigusakti eelnõu, sealhulgas 5 otsuse ja 1 avalduse eelnõu. Algatati 1 seaduseelnõu (atmosfääriõhu kaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu).

Enne aruandeperioodi algust oli menetluses 2 seaduseelnõu. Keskkonnamisjoni menetluses olnud eelnõudest 2 võeti vastu seadusena, 3 võeti vastu otsusena ning 3 eelnõu lükati tagasi.

Aruandeperioodil arutati komisjonis **5** kollektiivset pöördumist, mille menetlus on nüüdseks lõpetatud, ning anti 12 arvamust Euroopa Liidu asjade komisjonile ning 1 arvamus väliskomisjonile ja majanduskomisjonile.

Komisjoni istungitel ja muudel kohtumistel käsitleti järgmisi olulisi teemasid:

- Natura alade metsaraie, kaitse-eeskirjade koostamine ja alade inventeerimine (15.02.2022);
- veekaitsevööndi määramist puudutavad normid ja halduspraktika – õiguskantsleri kiri (21.02.2022);
- Riigimetsa Majandamise Keskuse kestvuslepingud (22.02.2022);
- Euroopa roheleppesega seotud projektide ettevalmistamise kulude katmine (05.04.2022);
- ülevaade linnurahu kehtestamisest (11.04.2022);
- Eesti Arhitektide Liidu, Eesti Maastikuarhitektide Liidu ja Eesti Planeerijate Ühingu

- ühispöördumine (12.04.2022);
- Jägala jõel asuv Linnamäe pais (02.05.2022);
 - erametsaomanike loodushoidu kaasamine (03.05.2022);
 - keskkonnaministri ülevaade valdkonna tegevusest ja tulemustest strateegia „Eesti 2035“ raames ning aruanne selle kohta, kuidas on dokumendis „Kliimapoliitika põhialused aastani 2050“ sätestatud aastatel 2017–2021 ellu viidud (09.05.2022);
 - „Keskkonnavaldkonna arengukava 2030“ (KEVAD) keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi tutvustamine (10.05.2022);
 - metsanduse arengukava keskkonnamõtjude strateegilise hindamise aruande tutvustamine (10.05.2022);
 - taastuvenergeetika tulevik (16.05.2022);
 - turbapoliitika (06.06.2022);
 - kliimakriisi leevendamise võimalused metsanduses lähitulevikus (KAH-alade kaitse, raiemaht ja -viisid) (14.06.2022);
 - looduskaitsealal esinevate üraskikahjude hüvitamine (14.06.2022);
 - Põltsamaa vallas Umbusi jõel avastatud reostus (15.08.2022);
 - Riigikontrolli auditaruanded „Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise korraldus (järelaudit)“ ja „Keskkonnanäesmärkidega vastuolus olevad majandusmeetmed“ (27.09.2022);
 - „Energia teekaart 2021-2031-2040“ (10.10.2022);
 - ülevaade riigi 2023.–2026. aasta eelarvestrateegia Keskkonnaministeeriumi valitsemisalast, 2023. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (708 SE) Keskkonnaministeeriumi valitsemisalast ning dokumendi „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ elluviimisest (11.10.2022);
 - tuumaenergia töörühma vahearuanne (25.10.2022);
 - Riigimetsa Majandamise Keskuse tulevik (08.11.2022);
 - ülevaade dokumendi „Riigi jäätmekava 2022–2028“ koostamise hetkeseisust ja edasisest ajakavast (15.11.2022);
 - jahindusjärelvalves raadioside kasutamine ja jahindusnõukogude õigused (05.12.2022);
 - metsloomade ja sõidukite kokkupõrgete tagajärjed (22.11.2022).

Välissuhtlus:

- keskkonnakomisjoni liige Peeter Ernits viibis 16.–19. juunil 2022 transporditeemalisel konverentsil Kosovos Prištinas;
- keskkonnakomisjoni liige Andres Metsoja külastas 17.–19. augustil 2022 Rootsis asuvat Forsmarki tuumajaama ja võttis osa tuumaenergiateemalisest seminarist;
- keskkonnakomisjoni liikmed Merry Aart, Toomas Jürgenstein ja Yoko Alender külastasid 26.–28. septembril 2022 Brüsselit ja Euroopa Liidu institutsioone;
- keskkonnakomisjoni ametnikud viibisid 12.–14. oktoobril 2022 Norra Kuningriigis õppevisiidil;
- 24. oktoobril 2022 kohtus keskkonnakomisjon Moldova Keskkonnaministeeriumi esindajatega.

Kultuurikomisjon

Kultuurikomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes tegeleb haridust, teadust, noorsootööd, keelt, meediat, muinsuskaitset, sporti, loovisikuid, etendusasutusi, muuseume ja raamatukogusid käsitleva seadusloomega.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon kokku **63** istungit, sealhulgas 5 erakorralist istungit ja 1 ühisistungi sotsiaalkomisjoniga. Vaadeldaval perioodil menetleti **22** õigusakti eelnõu, millest 10 võeti vastu seadusena ja 5 otsusena. Tagasi lükati 7 eelnõu. Komisjon andis 2 korral arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile ja 2 korral arvamuse majanduskomisjonile. Kultuurikomisjon algatas 1 seaduseelnõu ja võttis seisukoha 1 kollektiivse pöördumise suhtes.

Olulisimatest eelnõudest pälvisid enim tähelepanu eestikeelsele õppele ülemineku ning doktoriõppe reformiga seotud seaduseelnõud.

Maaelukomisjon

Maaelukomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes suunab seadusandlikku tegevust ning arenguid maaelu- ja regionaalpoliitika, põllumajanduse, kalanduse, toidu, taime- ja loomakaitse, kohaliku omavalitsuse korralduse ning maareformi ja -korralduse valdkonnas. Komisjon kontrollib ka valitsuse tegevust eelmainitud valdkondades.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **49** istungit, sealhulgas 1 erakorralise ja 1 ühisistungi majanduskomisjoniga. Komisjon menetles **13** õigusakti eelnõu, millest seadusena võeti vastu 8 eelnõu. Komisjon andis 3 korral arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile, lisaks 1 arvamuse rahanduskomisjonile ja 1 majanduskomisjonile. Komisjon menetles 1 kollektiivset pöördumist.

Komisjoni istungitel ja muudel kohtumistel käsitleti järgmisi olulisi teemasid:

- Venemaa Ukraina-vastase agressiooni mõju ja ohud Eesti põllumajandusele (14.03.2022);
- elektrihinna tõus ning selle mõju põllumajandusele ja toiduainetööstusele (18.01.2022);
- olukord põllumajandussektoris (10.01.2022, 07.03.2022, 27.09.2022);
- Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava aastateks 2023–2027 (18.04.2022, 06.05.2022);
- Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi rakenduskava aastateks 2023–2027 (26.09.2022);
- maaelu, põllumajanduse ja kalanduse toetuste kasutamine (05.12.2022);
- põllu- ja maamajanduse hetkeseis ning tulevikusuunad (03.05.2022);
- tee-ehituse ja -hoolduse rahastamine ning päikeseenergia võrku ühendamine (14.02.2022);
- kiire interneti püsiühendus ja postiteenus maapiirkonnas (15.02.2022);
- Maaeluministeriumi valitsemisala 2022. aasta lisaelarve ja 2023. aasta eelarve ning ettepanekud riigi eelarvestrateegiasse (05.04.2022, 10.10.2022).

Komisjon on aktiivselt kaasanud sektori esindusorganisatsioonide ja huvigruppe. Olulisimad partnerid on Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eestimaa Talupidajate Keskliit, Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Toiduainetööstuse Liit ning mitmed kalandusvaldkonna esindusorganisatsioonid.

Majanduskomisjon

Majanduskomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes suunab seadusloomet ja kontrollib valitsust paljudes majandusega seotud või seda otseselt mõjutavates valdkondades. Komisjon tegeleb küsimustega, mis puudutavad ehitust ja elamumajandust, postiteenuseid ja elektroonilist sidet, energeetikat, transporti, turismi, riigivara ja riigihangetega seonduvat, pakutavatele toodetele ja teenustele esitatavaid nõudeid, majandusarengut ning ettevõtlust.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **74** istungit, sealhulgas 64 korralist istungit ja 10 erakorralist istungit. Ühisistungeid oli 5 (rahanduskomisjoni, maaelukomisjoni, keskkonnakomisjoni ja Euroopa Liidu asjade komisjoniga), avalikke istungeid 2 ja väljasõiduistungeid 1. Elektroonilise istungina korraldati 59 ja hübriidistungina 8 istungit. Istungite käigus teostati arvukatel juhtudel parlamentaarset kontrolli, korraldati kuulamisi ning kohtuti huvigruppidega.

2022. aastal menetles komisjon **34** õigusakti eelnõu (neist 14 olid aastast 2021), vastu võeti 23 seadust ning tagasi lükati 2 seaduseelnõu ja 9 otsuse eelnõu. Lisaks algatas komisjoni ise 4 seaduseelnõu. Aasta lõpus oli majanduskomisjonil menetluses 14 eelnõu.

Teistele Riigikogu komisjonidele andis majanduskomisjon kokku 33 arvamust: Euroopa Liidu asjade komisjonile 30 arvamust ja väliskomisjonile 3 arvamust. Riigikohtule andis majanduskomisjon põhiseaduslikkuse järelevalve asjades 1 arvamuse.

Käsitletaval perioodil menetles majanduskomisjon 3 kollektiivset pöördumist.

Välissuhtluse raames korraldati 4 välisvisiiti, delegatsioone võeti vastu 5 korral ja toimus 1 virtuaalne kohtumine.

Põhiseaduskomisjon

Põhiseaduskomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kelle töövaldkond on piiritletud põhiseaduslike aspektidega. Komisjon menetleb muu hulgas põhiseaduse muutmise seaduse eelnõusid ning Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse, Riigikontrolli, kohtute ja õiguskantsleri tegevust reguleerivaid eelnõusid, samuti kodakondsust, välismaalasi ja valimisi käsitlevaid eelnõusid.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **41** istungit, millest 34 istungit olid korralised ja 7 istungit erakorralised. Komisjon pidas 2 avalikku istungit.

Komisjon menetles **21** õigusakti eelnõu, millest 10 eelnõu võeti vastu seadusena ja 11 eelnõu lükati tagasi. Euroopa Liidu asjade komisjonile andis põhiseaduskomisjon 10 arvamust. Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seaduse uuesti arutamine toimus 2 korral. Lisaks menetleti 3 kollektiivset pöördumist.

Komisjonile andsid oma tegevusest iga-aastase ülevaate Riigikohtu esimees, riigi peaprokurör ja õiguskantsler.

Rahanduskomisjon

Rahanduskomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes tegeleb riigi rahanduspoliitikaga seotud õigusaktidega, nagu riigieelarvet ning maksundust ja pangandust reguleerivad eelnõud. Komisjon kontrollib nendes valdkondades ka valitsuse tegevust.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **58** istungit, sealhulgas 5 erakorralist istungit, 1 avaliku istungi ja 1 ühisistungi majanduskomisjoniga.

Komisjon menetles **67** õigusakti eelnõu, millest 26 võeti vastu, andis **13** arvamust Euroopa Liidu asjade komisjonile ja arutas **1** kollektiivset pöördumist.

Kaasamise raames toimus 20 kohtumist mitmesuguste huvigruppide, valdkondlike ministeeriumide ja ametkondadega.

Välissuhtlus:

- 15.–16. märtsil 2022 toimus videosilla vahendusel Euroopa Liidu stabiilsuse, majanduse koordineerimise ja juhtimise (SECG) konverents, kus osalesid komisjoni liikmed Aivar Sõerd ja Jürgen Ligi;
- 20.–21. märtsil 2022 osales komisjoni esimees Andrei Korobeinik Val de Loire'is Prantsuse eesistuja kutsel komisjonide esimeeste konverentsil;
- 6. mail 2022 toimus kohtumine Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) esindajatega, kus osalesid komisjoni esimees Andrei Korobeinik ning liikmed Riina Sikkut, Jürgen Ligi ja Aivar Sõerd;
- 3. juunil 2022 toimus rahanduskomisjoni esindajate kohtumine Ameerika Ühendriikide Rahandusministeeriumi esindajatega;
- 26.–28. septembril 2022 korraldati Riigikogu liikmetele Euroopa Liidu institutsioonide külastus, kus osalesid komisjoni liikmed Annely Akkermann ja Urmas Reitelmann;
- 10.–11. oktoobril 2022 toimus Prahas eesistujamaa korraldatud Euroopa Liidu stabiilsuse, majanduse koordineerimise ja juhtimise (SECG) konverents, kus osales komisjoni liige Jürgen Ligi;
- 10. novembril 2022 kohtus komisjoni esimees Aivar Kokk Jaapani suursaadiku Yukihiko Matsumuraga;
- 7. detsembril 2022 toimus kohtumine Euroopa Liidu maksunduse ja tolliliidu peadirektoraadi (DG TAXUD) otseste maksude direktoriga, kohtumisel osales komisjoni liige Maris Lauri;
- 7. detsembril 2022 toimus komisjoni aseesimehe Jaak Aabi kohtumine Ukraina parlamendi delegatsiooniga.

Riigikaitsekomisjon

Riigikaitsekomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes tegeleb riigi julgeolekut ja kaitset reguleerivate eelnõudega, kontrollib oma valdkonna piires täidesaatva võimu teostamist ning osaleb riigi julgeoleku- ja kaitsepoliitika kujundamisel. Riigikaitsekomisjoni töö oluliseks osaks on välissuhtlus ning liitlassuhete arendamine.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas riigikaitsekomisjon kokku **88** istungit, nendest 5 toimus istungjärkude vahelisel ajal. Riigikaitsekomisjon pidas 8 erakorralist istungit, sealhulgas 1 erakorralise väljasõiduistungi. Lisaks korraldati 9 ühisistungit väliskomisjoniga ja 8 väljasõiduistungit, millest 2 olid samuti koos väliskomisjoniga.

Komisjon menetles **18** õigusakti eelnõu, neist 11 Riigikogu otsuse eelnõu ja 7 seaduseelnõu. Vastu võeti 9 Riigikogu otsust, mis käsitlesid Kaitseväe osalusega välismissioone, ning 4 seaduseelnõu. 1 Riigikogu otsuse eelnõu lükati täiskogus esimesel lugemisel tagasi ning 1 võeti tagasi täiskogul menetlemata. Vaadeldava perioodi lõpuks jäi riigikaitsekomisjoni menetlusse 3 seaduseelnõu.

Riigikaitsekomisjon andis 4 arvamust, millest 2 olid Euroopa Liidu asjade komisjonile, 1 majanduskomisjonile ning 1 väliskomisjonile. Riigikaitsekomisjon algatas olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu teemadel „Euroopa julgeolekukord seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu“ ning „Riigikaitse jätkusuutlik rahastamine“, esimese küsimuse arutelu toimus Riigikogu täiskogu istungil 1. märtsil ja teise arutelu toimus 11. oktoobril.

Komisjon sai korrapäraselt ülevaateid julgeolekukorrast seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu. Tutvuti Eesti Uuringukeskuse uuringu „Avalik arvamus riigikaitsest 2022“ tulemustega, Riigikantselei rolliga Eesti julgeolekus, riigikaitse ja kriisireguleerimises ning Ukraina sõja õppetundidega. Ülevaateid saadi Siseministeeriumi valitsemisala asutuste valmisolekust ja rollidest erinevates kriisiolukordades, Siseministeeriumi 2022. aasta elanikkonnakaitse plaanist, Päästeameti rollist riigikaitse laias käsitluses ning elanikkonnakaitse tegevuskava elluviimisest. Arutati uue raamdokumendi „Eesti julgeolekupoliitika alused“ koostamisega seonduvat.

Kohtuti riigikaitse kõrgeima juhi Eesti Vabariigi presidendiga, peaministriga ning Kaitseministeeriumi, Kaitseväe, Kaitseliidu, Siseministeeriumi ja teiste julgeoleku- ja kaitsepoliitiliste asutuste esindajatega. Tutvuti sihtasutuse CR14 ning Kaitseressursside Ameti tööga, külastati Tapa sõjaväelinnakut, Ämari lennubaasi, lisaõppekogunemist „Okas 2022“, õppuste „Decisive Lancer 2022“ ja „Locked Shields 2022“ külalistepäeva ning osaleti mitmel riigikaitsealasel konverentsil, foorumil ja mälestusüritusel.

Välissuhtlus

- Riigikaitsekomisjoni delegatsioon tegi maikuus Eduskunna kaitsekomisjoni kutsel tööviisi Soome Vabariiki ning novembris tööviisi Ühendkuningriiki.
- Komisjoni liikmed kohtusid Ukraina asekaitseministriga, Ukraina sõjaväe meditsiinijõudude ülemaga ja Ukraina suursaadikuga, Ameerika Ühendriikide Kongressi esindajatekoja relvajõudude komitee esimehega, Prantsusmaa Senati Balti parlamendirühma delegatsiooniga, Norra kaitseministriga, Belgia parlamendi alamkoja riigikaitsekomisjoni delegatsiooniga, Prantsusmaa Rahvusassamblee riigikaitsekomisjoni liikmega ja Prantsusmaa suursaadikuga, NATO sõjalise komitee esimehega, Ühendkuningriigi parlamendi alamkoja relvajõudude toetusrühma delegatsiooniga, Ukraina parlamendi delegatsiooniga ning Ameerika Ühendriikide ajutise asjuriiga Eestis.
- Riigikaitsekomisjoni esimees Enn Eesmaa kohtus Poola, Gruusia ning Saksamaa suursaadikutega, osales Balti- ja Põhjamaade julgeoleku ja riigikaitse foorumil Turus, Balti Assamblee julgeoleku- ja kaitsekomisjoni istungil Riias ning Balti Assamblee julgeoleku- ja kaitsekomisjoni kohtumisel Nidas.
- Riigikaitsekomisjoni esimees Raimond Kaljulaid kohtus Ukraina, Läti, Leedu ja Soome suursaadikutega, osales Euroopa Liidu parlamentaarsel välis- ja julgeolekupoliitika ning julgeoleku- ja kaitsepoliitika konverentsil Prahast ning Soome ja Rootsi iga-aastaselt julgeoleku- ja kaitsepoliitika konverentsil Espoos.

Sotsiaalkomisjon

Sotsiaalkomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes tegeleb töövaldkonda, sotsiaalhoolekannet, sotsiaalkindlustust ja tervishoidu reguleerivate eelnõudega. Peale selle kontrollib komisjon oma tööloigus valitsuse tegevust, algatab juhtivkomisjonina ise seadus- ja otsuse eelnõusid ning olulise tähtsusega riiklike küsimuste arutelusid.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas sotsiaalkomisjon **78** istungit, sealhulgas 16 erakorralist ja 4 avalikku istungit. Samuti korraldati 1 avalik ühisistung kultuurikomisjoniga teemadel „Ligipääsetavus kultuurile“ ja „Erivajadustega laste tugisüsteemi reformi hetkeseis“.

Komisjon menetles **30** õigusakti eelnõu, millest võeti vastu 19 ja tagasi lükati 4 eelnõu.

Sotsiaalkomisjon andis 7 korral arvamuse Euroopa Liidu asjade komisjonile, 1 korral majanduskomisjonile ja keskkonnakomisjonile ning 2 korral Riigikohtule. Komisjon menetles 6 kollektiivset pöördumist.

Lisaks eelnõude aruteludele kohtuti mitmete huvirühmade ja riigiametite esindajatega, arutati märgukirju, käsitleti erinevate ministeeriumide ja nende allasutuste tegevust ja õigusloomeplaane ning korraldati parlamentaarseid kuulamisi ühiskonnale olulistes päevakajalistes küsimustes.

Komisjoni istungitel ja muudel kohtumistel käsitleti järgmisi olulisi teemasid:

- toimetulekupiiri piisavus;
- tubakakahjude vähendamise võimalused;
- laste vaksineerimine;
- Ukraina sõjapõgenike vastuvõtt Eestis ja arstiabi kättesaadavus;
- Tervise Arengu Instituudi tegevuse reorganiseerimise või selle sulgemise plaan;
- vähitõrjestrategia rakendustegevused;
- COVID-19 haigusjuhtumite analüüs ja riskirühmade väljaselgitamine Eestis;
- noored ja narkootikumid;
- Tallinna Haigla ja meditsiinikopterite projekti rahastamise lõpetamine.

Riigikontrolli audititest lähtuvalt toimusid arutelud järgmistel teemadel:

- täiskasvanute hambaravihüvitis;
- pahaloomuliste kasvajate avastamine ja patsiendi ravile suunamine;
- Eesti tervishoiu suundumused.

Komisjon tutvus Arenguseire Keskuse uuringuga „Pikaajalise hoolduse tulevik. Arengusuundumused aastaks 2035“.

Väliskomisjon

Väliskomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes osaleb Eesti välispoliitika kujundamisel ja välissuhtlemise põhimõtete väljatöötamisel ning kontrollib valitsuse välispoliitilist tegevust. Komisjon kujundab ka Riigikogu arvamuse Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes, arutab vajaduse korral teisi olulisi Euroopa Liidu teemasid ning kinnitab Eesti seisukohad enne Euroopa Liidu välis-, kaitse-, arengu- ja kaubandusministrite kohtumisi.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **89** korralist ja 7 erakorralist istungit, sealhulgas korraldati 11 ühisistungit riigikaitsekomisjoniga ning 8 ühisistungit Euroopa Liidu asjade komisjoniga.

Veebruaris toimus Riigikogu täiskogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse aruteluna väliskomisjoni iga-aastane välispoliitika arutelu.

2022. aasta komisjoni visiidid olid suuresti seotud Ukrainale Euroopa Liidu kandidaatriigi staatuse andmiseks toetuse kogumisega. Augustis olid Eesti, Läti, Leedu ja Soome parlamentide väliskomisjonide delegatsioonid visiidil Ukrainas.

Lisaks toimusid väliskomisjoni töövisiidid Poola Vabariiki, Saksamaa Liitvabariiki ja Rootsi Kuningriiki. Samuti külastati Rahvusvahelist Kriminaalkohut Haagis ning Euroopa Komisjoni ja NATO peakontorit Brüsselis. Osaleti Eesti, Läti ja Leedu väliskomisjonide kohtumisel Leedus.

Väliskomisjoni esimees osales Balti riikide parlamentide väliskomisjonide esimeeste ühistel visiitidel Itaaliasse, Ameerika Ühendriikidesse, Hispaaniasse ja Gruusiasse.

Vastu võeti väliskomisjoni delegatsioonid Islandilt, Tšehhi Vabariigist, Türgist ja Flaami

parlamendist.

Väliskomisjoni kui juhtivkomisjoni menetleda oli 2022. aastal kokku 15 seaduse, Riigikogu otsuse ja Riigikogu avalduse eelnõu, millest seadusena võeti vastu 2, otsusena 7, avaldusena 4 ning pöördumisena 1 eelnõu. 1 Riigikogu otsuse eelnõu lükati tagasi. Väliskomisjon arutas ka 2 kollektiivset pöördumist, mis mõlemad olid ajendatud Euroopa Liidu poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonipoliitikast.

Lisaks Riigikogu avaldustele on liitlasruumi hoidmisse ja kasvatamisse panustanud ka eri riikide parlamentide väliskomisjoni esimeeste ühisavaldused Ukraina toetuseks ja Venemaa agressiooni hukkamõistmiseks.

Õiguskomisjon

Õiguskomisjon on Riigikogu alatine komisjon, kes tegeleb eraõiguse-, kriminaalõiguse- ja sisejulgeolekualaste eelnõudega, samuti politsei-, piirivalve- ja päästeteenistust reguleerivate eelnõudega. Komisjoni tööalas on ka advokaatide, notarite, vandetõlkide, kohtutäiturite ja pankrotihaldurite tegevust korraldavad seadused ning valitsuse tegevuse ja reformide rakendamise kontroll oma valdkonna piires.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon kokku **45** korralist ja **2** erakorralist istungit. Komisjon menetles **24** õigusakti eelnõu, millest võeti vastu 20 ja tagasi lükati 4 eelnõu.

Komisjon andis 14 arvamust Euroopa Liidu asjade komisjonile, 1 arvamuse majanduskomisjonile (Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku, ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse ning riigivaraseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta) ja 2 arvamust Riigikohtule ning menetles 1 kollektiivset pöördumist. 20. oktoobril 2022 toimus Riigikogu täiskogus õiguskomisjoni algatatud olulise tähtsusega riikliku küsimuse „Päästeameti elanikkonnakaitse plaan – probleemid, lahendused ja inimesed“ arutelu.

Välissuhtlus

- Õiguskomisjoni liikmed Urve Tiidus ja Uno Kaskpeit võtsid osa Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti tegevust kontrolliva parlamentaarse ühiskontrolli töörühma kohtumisest, mis toimus 28. veebruaril videosilla vahendusel. 24.–25. oktoobril osalesid nad Europoli parlamentaarse järelevalve töörühma kohtumisel Belgia Kuningriigis Brüsselis.

Erikomisjonid

Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon

Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon on Riigikogu komisjon, kes teostab järelevalvet täidesaatva riigivõimu asutuste üle julgeolekuasutuste ja jälitusametkondade tegevusega seonduvates küsimustes.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas erikomisjon **28** istungit, sealhulgas **1** erakorralise istungi.

Parlamentaarset kontrolli teostamise käigus kuulus erikomisjon juhtiva riigiprokuröri ülevaadet jälitusasutustes 2020. aastal teostatud pealtkuulamiste seaduslikkuse kontrollist. Kontrolli põhitähelepanu oli suunatud logifailide olemasolu ja nende kaudu tuvastatud pealtkuulamiste seaduslikkuse kindlakstegemisele. Kõik kontrollitud pealtkuulamised olid teostatud kohtumääruse alusel ja selles lubatud tähtaegadel. Kriminaalmenetluse seadustiku § 126¹⁵ alusel teostab järelevalvet jälitustoimingute üle julgeolekuasutuste seaduse §-s 36 nimetatud erikomisjon. Politsei- ja Piirivalveamet, Maksu- ja Tolliamet, Justiitsministeerium ja Kaitsepolitsei amet esitavad vähemalt üks

kord kolme kuu jooksul komisjonile asjaomase ministeeriumi kaudu kirjaliku aruande kohtu luba nõudvate jällitustoimingute tegemise kohta.

Toimused julgeolekuasutuste eelarvete arutelud, millest võtsid osa kaitseminister, siseminister ning Välisluureameti ja Kaitsepolitsei ameti peadirektorid. Nendel aruteludel lähtuti julgeolekuasutuste arengust ja võimekuse kasvust ning tööülesannete täitmise võimaldamisest etteantud eelarvete ulatuses. Komisjon veendus, et eelarved võimaldavad täita ettenähtud tööülesanded ja lahendamist vajavad probleemid leiavad lahenduse.

Toimused regulaarsed parlamentaarsed kuulamised Kaitsepolitsei ameti, Välisluureameti, Kaitseväe luurekeskuse, Riigiprokuratuuri ja Justiitsministeeriumi vanglate osakonnaga.

Komisjoni ametnikud aitasid korraldada riigisaladust ja salastatud välisteavet käsitlevate kohtumiste ja брииingute läbiviimist ning Riigikogu liikmetele ja komisjonidele saadetud salajaste dokumentide registreerimist, tutvustamist ja säilitamist.

Aruandeperioodil toimus ühel korral erikomisjoni esimehe ja aseesimehe erakorraline valimine.

Erikomisjoni tegevuse kohta ajavahemikul 16.06.2021–15.06.2022 on koostatud ülevaade ja see on esitatud Riigikogule.

Korruptsioonivastane erikomisjon

Riigikogu korruptsioonivastane erikomisjon jälgib, et Eesti riigi seadustes sätestatud korruptsioonivastaseid meetmeid ka tegelikult rakendataks. Komisjon arutab ja hindab seaduses loetletud ametiisikute võimalikke korruptsioonijuhtumeid, jälgib Riigikogu liikmete tegevuspiirangutest kinnipidamist, käsitleb huvide konflikti tunnuseid sisaldavaid juhtumeid, kui on teavet asjaolude kohta, mis võivad mõjutada ametiisiku ametikohustuste täitmist, ning kontrollib huvide deklaratsioone. Kord aastas esitab erikomisjon Riigikogule ülevaate oma tegevusest.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas erikomisjon **18** istungit.

25. juulil 2022 valis komisjon uue esimehe ja aseesimehe. 12. septembri istungil kaardistas komisjon eelmisel istungjärgul poolelijäänud ja muud aktuaalsed teemad.

Aruandeperioodi vältel jälgis korruptsioonivastane erikomisjon GRECO V hindamisvooru soovitude rakendamise käiku ja 2021.–2025. aasta korruptsioonivastase tegevuskava täitmist, arutades arengusuundi justiitsministri, riigi peaprokuröri ning Politsei- ja Piirivalveameti Keskkriminaalpolitsei ja korruptsioonikuritegude bürooga, muu hulgas kriminaalmenetluse ühetaolise rakendamise võtmes. Menetluse ühetaolist rakendamist arutati ka Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri lastekaitsegrupi juhtivuurija Liia Kilpiga.

2022. aasta septembris ja oktoobris käsitles komisjon Eesti esindaja Euroopa Kontrollikoja liikme kandidaadiks nimetamise menetlust. Komisjon pidas vajalikuks hinnata Eesti riigisiseste reeglite vastavust selle protseduuri regulatsioonile Euroopa Liidu õiguses ning leidis, et vajaduse korral tuleks Eestis kehtivaid reegleid korrigeerida.

Erikomisjon kontrollis 2022. aasta suvel kohalikes omavalitsustes samal aastal esmakordselt huvisid deklareerinute hulgast juhuvalimi abil leitud ametiisikute deklaratsioone.

Erikomisjon on vastanud isikute pöördumistele seoses mitmesuguste ühiskonnas esinevate probleemidega, muu hulgas on küsitud nõu ja soovitud saada õigusaktide kohta selgitusi, aga on ka avaldatud rahulolematust ja tehtud mitmesuguseid ettepanekuid. Pöördumistes toodud asjaolude kontrollimiseks on komisjon teinud täpsustavaid päringuid ning andnud selgitusi.

Riigieelarve kontrolli erikomisjon

Riigieelarve kontrolli erikomisjon on Riigikogu komisjon, kes kontrollib koostöös Riigikontrolliga Vabariigi Valitsust, et riigieelarve oleks täidetud ning riigi vara ja eelarve vahendeid kasutataks säästlikult, otstarbekalt ja õiguspäraselt.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon **60** istungit, neist 8 olid erakorralised istungid ja 2 olid väljasõiduistungid. Aruandeperioodil võttis komisjon menetlusse 15 uut kontrolliaruannet ja ülevaadet ning korraldas Riigikogu täiskogus 3 olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu.

Lisaks aruannetele ja ülevaadetele olid komisjoni päevakorras ka järgmised riigieelarve seisukohast olulised teemad.

- Riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve (sealhulgas koalitsioonileppe täitmise mõju eelarvele)

Komisjon on koos eri osapooltega arutanud olulisimate tulemusvaldkondade rahastamist ning Vabariigi Valitsusele on tehtud ettepanekuid prioriteetsete valdkondade (valdkonnad, mis on jäänud aastate jooksul unarusse) rahastamise suurendamiseks.

- Riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve läbipaistvus ja selgus ning Riigikogu roll

Komisjon on teinud Rahandusministeeriumile mitmesuguseid ettepanekuid, kuidas eelarvestrateegia ja eelarve selgust parandada. Selle tulemusena on ministeerium alustanud riigieelarve seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse koostamist, millesse on kaasatud ka komisjon.

- Inflatsiooni mõju ja selle leevendamise võimalused

Võrreldes teiste euroala riikidega taastus Eesti majandus koroonakriisist kiiremini, kuid inflatsiooni poolest on Eesti Euroopas konkurentsilt esikohal. Komisjon on koos Eesti Panga, Rahandusministeeriumi, Statistikaameti ja majandusekspertidega arutanud inflatsiooni ohjeldamiseks võimalikke stsenaariume, püüdes suunata eelarveraha nendele, keda inflatsioon kõige enam mõjutab. Komisjon palus Eesti Pangal esitada inflatsiooni ohjeldamise stsenaariumid koos vastavate arvutustega. 7. juunil 2022. aastal korraldas komisjon Riigikogu täiskogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse „Inflatsiooni kriisist Eestis“ arutelu, kus esinesid komisjoni esimees, Eesti Panga president ja majandusekspert.

- Gaasivarud

Mitmel istungil arutas komisjon veeldatud maagaasi ujuvterminaliga seonduvat ning Eesti gaasivarude olukorda. Aruteludel osalesid majandus- ja taristuminister, Konkurentsiameti peadirektor, Eesti Varude Keskuse juhatuse esimees, Alexela AS-i nõukogu esimees, Eleringi AS-i juhatuse esimees, Eesti Gaasi juhatuse esimees, Eesti Gaasiliidu tegevdirektor, riigikontrolör ning teised ametiisikud. Istungil juhtis komisjon tähelepanu vajadusele omandada Soome ujuvterminalis osalus, et tagada Eesti gaasivarustuskindlus. Kui Vabariigi Valitsusel ei ole kavas lisaelarve seaduses eraldatud 30 miljonit eurot sihtotstarbeliselt kasutada, tuleb otsuse muutmiseks saada uus mandaat. Majandus- ja taristuminister andis komisjoni istungil teada, et Vabariigi Valitsus otsustas Soome terminalis osalust mitte omandada. Komisjon mõõnis, et pikas perspektiivis on riigil vaja tagada majanduse toimimine ja mõistlik gaasi hind, seega vajaduse korral naastakse selle teema juurde.

- Riigiteede rahastamise jätkusuutlikkus

Väheneva rahastuse tõttu ei ole võimalik samaaegselt täita Euroopa Liidu ees võetud kohustust ehitada 2030. aastaks välja nõuetele vastavalt Tallinna-Pärnu-Ikla ja Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa maantee, saavutada liiklusohutuse eesmärgid ning viia kruusateed tolmuvaba katte alla. 13. oktoobril 2022. aastal korraldas komisjon Riigikogu täiskogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse „Riigiteede rahastamine on jõudnud tupikusse“ arutelu, kus esinesid ettekandega komisjoni esimees, majandus- ja taristuminister ning MTÜ Eesti Taristuehituse Liidu esimees.

- Tervishoiusüsteem

Tervishoiuteenuste osutamise üheks suurimaks takistuseks on saanud tervishoiutöötajate puudus, mis senise arengu põhjal otsustades teravneb veelgi. Uuenenud oludes toimimiseks ja ümberkorralduste tegemiseks vajalikud otsused, mis puudutaksid perearstiabi kättesaadavust, haiglavõrgu korrastamist ning tervishoiu rahastamist, ootavad aga endiselt tegemist. Oleme ületanud kriitilise piiri.

Probleemkomisjonid

Eesti keele õppe arengu probleemkomisjon

Eesti keele õppe arengu probleemkomisjon loodi Riigikogu 2019. aasta 30. mai otsuse alusel eesmärgiga uurida eesti keelega seotud riiklike poliitikate põhialuste, valdkonna arengukavade ja programmide hetkeseisu ning teha ettepanekuid kvaliteetse eesti keele õppe tagamiseks ning õppevahendite, õppekavade, metoodikate ja õpetajate ettevalmistamiseks.

Riigikogu XIV koosseisu 7. ja 8. istungjärgu jooksul pidas komisjon kokku **21** istungit.

Peamise teemana arutas komisjon eestikeelsele õppele üleminekut ning sellega seotud seaduseelnõu. Komisjon kohtus haridus- ja teadusministri ning Haridus- ja Teadusministeeriumi, Tartu Ülikooli, Tallinna Ülikooli, haridustöötajate organisatsioonide, Integratsiooni Sihtasutuse, Eesti Linnade ja Valdade Liidu, Tallinna linna, Narva Eesti Riigigümnaasiumi, Tallinna Lilleküla Gümnaasiumi ning Lüganuse Kooli ja kogukonna esindajatega.

IV. PARLAMENTAARNE KOOSTÖÖ RAHVUSVAHELISEL TASANDIL

2022. aasta kujunes välissuhtluses Ukraina aastaks. 24. veebruaril alanud Venemaa täiemahuline agressioon Ukraina vastu mõjutas suurel määral sellele kuupäevale järgnenud visiite ja kohtumisi ning nendel arutatud teemasid. 24. märtsil, täpselt kuu pärast sõja puhkemist külastasid Balti riikide parlamentide esimehed Riigikogu esimehe Jüri Ratase initsiatiivil Kiievit. Nad olid kõrgete riigitegelaste hulgas ühed esimesed, kes Ukrainat peale Venemaa täiemahulise agressiooni algust väisasid. Riigikogu esimees esines kõnega Ukraina parlamendi ees.

2022. aasta jooksul tehti rohkesti visiite nii Ukrainast Eestisse kui ka Eestist Ukrainasse. Eestit külastasid Ukraina parlamendi aseesimehed, kes esinesid sõnavõttudega Riigikogu täiskogu ees. Videopöördumistega esinesid ka Ukraina president Volodõmõr Zelenskõi ja parlamendi esimees Ruslan Stefantšuk. Väga tihe oli koostöö Eesti-Ukraina ja Ukraina-Eesti sõprusrühmade vahel. 24. oktoobril esines Riigikogu ees kõnega Valgevene demokraatliku opositsiooni juht Svjatlana Tsihhanovskaja. Riigikogu esimees ja Soome parlamendi esimees osalesid 25. augustil Tallinnas toimunud Läänemere päevale pühendatud konverentsil tervitustega. 21.–22. novembril tegi oma ametiaja esimese välisviisi Eestisse Läti parlamendi esimees. Aasta alguses, 6.–7. veebruaril oli Eestis visiidil Aserbaidžaaani parlamendi esimees.

2022. aastal külastas Riigikogu esimees ametliku visiidi raames Hispaania Kuningriiki, kolmel korral Ukrainat, samuti Soomet ja Aserbaidžaaani. Veebruari lõpus toimus Riias Balti riikide esindajate ja Rootsi parlamendi esimehe töökohtumine, kus peamiseks teemaks oli Ukraina toetamine ja abistamine. Märtsi lõpus kohtusid Ljubljanas Euroopa Liidu parlamentide esimehed. Maikuu külastasid NB8 spiikrid Moldovat, näitamaks Põhja- ja Baltimaade toetust Moldova demokraatlikule riigikorrale. Visiidi käigus kohtuti Moldova riigi juhtkonnaga ning tutvuti sealsete Ukraina sõjapõgenike olukorraga. NB8 parlamentide esimeeste traditsiooniline aastakohtumine toimus augustis Kaunases. Oktoobri lõpus leidis Zagrebis aset esimene Krimmi platvormi parlamentaarne konverents, kus enamikku osalevaid riike esindasid parlamendi esimehed. 2022. aasta teises pooles tegi visiidi Ukrainasse ka Riigikogu esimene aseesimees Helir-Valdor Seeder. Riigikogu teine aseesimees Martin Helme osales aasta jooksul mitmesugustel oma parteigrupi üritustel.

Riigikogu parlamendirühmade peamised kohapealsed suhtluspartnerid vaadeldaval perioodil olid tavapäraselt Eestis asuvad välisesindused ja siin resideeruvad suursaadikud. 2022. aastal tegid Eestisse visiidi parlamendirühmad Aserbaidžaanist, Ukrainast ja Slovakiast. Riigikogu vastavad parlamendirühmad omakorda külastasid Türgit, Ungarit ja Ukrainat. Mõned parlamendirühmade kohtumised toimusid ka virtuaalselt, näiteks kohtusid videosilla teel Eesti-Armeenia parlamendirühma liikmed Armeenia-Balti sõprusrühmaga.

Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarne Assamblee (NATO PA)

NATO aktiivse liikmesriigina peab Eesti oluliseks sisulist panustamist NATO PA töösse. Aprilli alguses toimus NATO PA alalise komitee istung Ateenas, kus peamiseks teemaks kujunes sõda Ukraina ja Venemaa vahel. Kooskõlastati Ukraina ja Vene agressiooni teemaliste avalduste baastekstid, mis võeti vastu mai lõpus Vilniuses toimunud kevadistungil.

Kuigi assamblee püüab istungite esinejate ja teemade valikul olla võimalikult ajakohane, kujunevad võtmeteemad tihti välja mitu kuud varem paika pandud NATO PA komiteede raportite alusel. Komiteede raportid 2022. aastal käsitlesid järgmisi teemavaldkondi: 1) NATO kohanemisvõime ja uus strateegiline kontseptsioon; 2) ühised demokraatlikud väärtused; 3) Afganistan ja seal saadud õppetunnid; 4) NATO partnerid (eriti Ukraina); 5) Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika (MENA) regioon; 6) Aasia regiooni strateegilise tähtsuse kasv.

Maikuu toimus NATO PA kaitsekomitee alakomitee visiit Lätti ja Eestisse. Delegatsiooni liikmed huvitusid kaitsevõimekuse suurendamise ja rahastamisega seotud teemadest, Eesti ootustest Madridi tippkohtumisele ning ohtudest, mis tulenevad Eesti geograafilisest asendist ja piirnemisest Venemaaga. Oma töövaldkondadest ja tootmisest andsid ülevaate ka Eesti Kaitsetööstuse Liitu kuuluvad ettevõtted.

Madridis toimunud aastaistungil oli arutelude keskmes kõigi viie komitee raportite muudatuste tegemine ning nende vastuvõtmine. Resolutsioonides rõhutati vajadust viia kiiresti ellu Madridi tippkohtumise otsused. NATO väestruktuuri moderniseerimise tagamiseks on oluline suurendada liitlasvägede kohalolekut alliansi idatiival. NATO PA liikmed kutsusid liikmesriike üles kuulutama Venemaa režiimi terroristlikuks ja suurendama Ukraina sõdurite väljaõpet, sõjalist ja infoalast toetust ning finants- ja humanitaarabi, samuti nõuti Venemaa agressiooni ja sõjakuritegude toomist rahvusvahelise tribunali ette.

Detsembri alguses toimus Washingtonis NATO PA transatlantiline foorum, kus arutati järgmisi teemasid: uuendatud transatlantilised suhted, Ukraina toetamine, Ukraina sõja majanduslikud tagajärjed, Venemaa, ühised energeetikaalased väljakutsed, NATO partnerid Aasias ning NATO-Hiina suhted. Foorumi raames toimus ka Balti riikide, Põhjamaade, Kanada ja Poola delegatsiooni juhtide ümarlaud, kus arutati NATO arengusuundi Balti ja Arktika regioonis.

Euroopa Nõukogu Parlamentaarne Assamblee (ENPA)

2022. aasta jaanuarisessioonil püüti vaidlustada Venemaa delegatsiooni volitusi, kuid sellegipoolest need ratifitseeriti. Arutati Euroopa Nõukogu (EN) rolli praeguses Euroopa julgeolekuolukorras, noorte kaasamist, meedia rolli kriisiajastul ning kvaliteetse infovoe olulisust. Märtsis toimunud erakorraline istung keskendus Ukraina vastu suunatud Venemaa Föderatsiooni sõjalise agressiooni tagajärgedele. Lõpptulemusena hääletas ENPA Venemaa EN-ist väljaheitmise poolt (216 oli poolt, 3 jäi erapooletuks). Venemaa 15. märtsil esitatud lahkumissoov kiirendas protsessi ning järgmisel päeval otsustati Venemaa organisatsioonist välja arvata. Seega, 16. märtsil lõppes Venemaa liikmelisus EN-is. Selle otsustava sammuga oli EN esimene organisatsioon, kes heitis pärast Ukraina vastu alustatud sõda Venemaa oma ridadest välja.

Aprillis toimunud kevadsessiooni peamiseks teemaks oli Venemaa agressioon Ukraina vastu ning EN-i roll selle tagajärgedega tegelemisel. Plenaaristung kinnitas liikmesriikide üksmeelsust Ukraina toetamises. ENPA juunisessioonil võeti ühehäälselt vastu resolutsioonid Põhja-Kaukaasia inimõiguste olukorra, Venemaa poliitvangide olukorra, Malaysia Airlinesi lennuki (lend MH17) allatulistajate vastutusele võtmise ning Venemaa agressiooni humanitaartagajärgede kohta. Oktoobris toimunud sügissessioonil võeti ühehäälselt vastu resolutsioon Venemaa Ukraina-vastase agressiooni eskaleerumise kohta, millesse lisati Eesti delegatsiooni muudatusettepanek kuulutada Venemaa praegune režiim terroristlikuks. Lisaks arutati Lääne-Balkani riikide integreerimist Euroopa Liitu ning Armeenia ja Aserbaidžaaani vahelist sõjalist vaenutegevust.

Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarne Assamblee (OSCE PA)

2022. aastal oli OSCE PA eesistuja Poola. Prioriteetideks kujunesid maailmas valitsevast olukorrast lähtuvalt Ukraina toetamine ja COVID-19 pandeemia tõttu kannatada saanud majanduse elavdamine. Eesti oli juba varem avaldanud soovi saada 2024. aastal eesistujaks, et saaksime rakendada oma seniseid kogemusi, suurendada Eesti välispoliitilist haaret ja võtta enda kanda uus, vastutav roll rahvusvahelises diplomaatias. Eesistumine otsustatakse OSCE osalisriikide konsensuse alusel, mida seni saavutatud ei ole.

Talveistung toimus 24.–25. veebruaril Viinis hübriidformaadis ja seda alustati Ukrainale pühendatud minutilise leinaseisakuga. Talveistungi fookuses oli Ukraina vastu peetav sõda. Plenaaristungil avadebatt keskendus OSCE rollile Euroopa julgeolekugarantiides ja julgeoleku jagamatuses. Maikuus kogunesid OSCE PA NB8 delegatsioonide juhid ja president Margareta Cederfelt Tallinnas, et arutada julgeolekuolukorda seoses Venemaa agressiooniga Ukrainas ning aastaistungil arutusele tulevaid teemasid. OSCE PA aastaistung toimus juuni alguses Suurbritannias Birminghamis. Fookuses oli Euroopa julgeolek, Venemaa sõda Ukraina vastu ja selle mõju humanitaarvaldkonnale. Teiseks ametiajaks valiti OSCE PA presidendiks Margareta Cederfelt.

OSCE PA sügisistung toimus 24.–26. novembril Poolas Varssavis. Arutati OSCE ja rahvusparlamentide rolli sõjale reageerimisel ja Ukraina ülesehitamisel ning sõjaga seotud majandus- ja keskkonnamõjuga tegelemisel.

Eesti delegatsioon osales ka neljal vaatlusmissioonil: Ungari parlamendivalimised (3. aprillil), Serbia varajased parlamendivalimised (3. aprillil), Bosnia ja Hertsegoviina üldvalimised (2. oktoobril) ning Ameerika Ühendriikide vahevalimised (8. novembril).

Balti Assamblee (BA)

2022. aastal COVID-19 kriisi järel taastus Balti Assamblee (BA) tavapärase töökorraldus. Aasta jooksul toimus mitmeid BA komisjonide temaatilisi istungeid. BA osales ka rahvusvaheliste partnerite, näiteks Põhjamaade Nõukogu, Beneluxi parlamendi ja Läänemere maade parlamentaarse konverentsi üritustel ja kohtumistel.

Ukrainas toimuva sõja tõttu sai julgeoleku- ja kaitsevaldkond (sealhulgas Ukraina toetamine ja Venemaa rahvusvaheline isoleerimine) 2022. aastal BA töös olulisimaks ja läbivaks teemaks. Assamblee kohandas komisjonide istungeid selliselt, et lisaks muudele teemadele oleks võimalik arutada, kuidas Balti riigid saaksid teha koostööd, et muuta Ukrainale ja ukrainlastele antav abi veelgi paremini kättesaadavaks. BA tähtsaim roll oli tegutseda sillana Ukraina ja Põhjamaade, Beneluxi ning teiste Euroopa riikide vahel, veenmaks partnereid mõtestama ümber ja katkestama igasuguseid suhteid Venemaaga.

28. oktoobril toimus Riias BA 41. istungjärk ja 28. Balti Ministrite Nõukogu, mille peamine teema oli Balti riikide valmisolek tulla toime väliste ohtudega. Arutati ka omavahel ühendatud ja koordineeritud energiasüsteemide ehitamist Balti regioonis. Läti andis 2023. aastaks eesistuja koha üle Eestile. Eesti prioriteetid eesistumise ajal on järgmised: Balti riikide turvalisus ja vastupanuvõime; Balti riikide koostöö ühtsuse, solidaarsuse ja toetuse kaudu ning Balti riikide kestlik areng.

Parlamentidevaheline Liit (IPU)

IPU 144. assamblee toimus 2022. aasta märtsis Indoneesias Nusa Duas, kus peateemana oli arutelu all parlamentide roll kliimamuutustele reageerimisel ning erakorralise teemana käsitleti Venemaa agressiooni Ukrainas. IPU 145. assamblee toimus 2022. aasta oktoobris Rwandas Kigalis, kus peateemana oli arutelu all sooline võrdõiguslikkus ja sootundlike parlamentide roll maailma jätkusuutlikumaks ja rahumeelsemaks muutmisel. Erakorralise teemana käsitleti taas Venemaa agressiooni Ukrainas. 2022. aastal oli Eesti ka soome-ugri koostööformaadi eesistuja, kohtumine toimus nii märtsi- kui ka oktoobrikuu istungil.

Assambleedel osales Eesti delegatsioon täiskoosseisus ja Eesti IPU rühma president Toomas Kivimägi esines mõlemal istungil peadebati käigus sõnavõtuga. Eesti delegatsioon osales aktiivselt ka 12+ rühma koosolekul, kus töötati selle nimel, et mõni sellele rühmale oluline teema jõuaks ka assamblee erakorralise teema debatile.

Euroopa Parlamentidevaheline Kosmosekonverents (EISC)

Delegatsiooni liige Raivo Tamm osales 2022. aasta sügisel eesistujamaa Norra korraldatud töötoas, mis sel aastal keskendus kosmose ja satelliitide rollile Arktikas ning riiklike kosmoseseaduste väljatöötamisele, millesse eri riikide parlamentide liikmed annavad oma seadusandliku vastutuse kaudu märkimisväärse panuse.

1. jaanuaril 2022 sai EISC-i eesistujaks Prantsusmaa. Eesistumise läbiv teema oli „Kosmose säästev kasutamine ja kosmose ligipääsetavus“. 17. mail korraldati veebipõhine töötuba teemal „Korduvkasutatavate mikrokanderakettide arendamine, kosmoseliikluse juhtimine ja kosmoseprogrammide jätkusuutlikkus“. Töötoas käsitleti ka Maa orbiidi keskkonna kaitse teemat. Septembris toimus Pariisis plenaaristung, mille eesmärk oli juhtida tähelepanu kosmose säästvale kasutamisele ja sellele ligipääsu tagamisele.

Euroopa Parlamendiuuringute ja Dokumendikeskus (ECPRD)

ECPRD koostöövõrgustikus osaleb ligi 70 parlamendikoda, selle toimimisse on panustanud ka Riigikogu Kantselei. 2022. aastal vastas kantselei õigus- ja analüüsiosakond ECPRD võrgustiku raames 259 infopäringule, mis puudutasid erinevaid valdkondi. ECPRD korraldas 2 seminari, kuhu koguneti füüsiliselt ja kus osalesid ka meie ametnikud, ning lisaks 7 videoseminari.

V. AVALIKKUSE TEAVITAMINE JA KODANIKE KAASAMINE

2022. aasta oli avalike suhete osakonnale väga intensiivne ja toimekas. Koroonapiirangute leevendamise tulemusena sai vabariigi aastapäeva 24. veebruaril Kuberneril aias taas tähistada koos rahvaga. Pidulikku sündmust tumestas aga sama päeva varahommikul alanud täiemahuline Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, mis tuletas meelde, et ühtsus ja ühtehoidmine on praegu sama olulised, kui need olid Eesti riigi algusaastatel.

22. aprillil sai taas tähistada Riigikogu sünnipäeva tavapärase lahtiste uste päevaga, mis seekord tõi Toompeale raamatukogude aasta ja kodanikukaitse teemad. Oma väljapanekutega olid külas Eesti Rahvusraamatukogu ja Tallinna Keskraamatukogu, Riigikogu kohvikus toimus elav arutelu elanikkonna kaitse teemal ning lossis ja lossi hoovis olid üles seatud Kaitseliidu, Naiskodukaitse, kodutütarde ja noorkotkaste töötod. Sõjamuuseum müüs meeneid Ukraina toetuseks ja Naiskodukaitse pakkus võimalust toetada sinilillekampaania „Anname au!“ kaudu kaitseväge ja Kaitseliidu veterane. Valges saalis sai kuulata Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia üliõpilaste Ukrainale pühendatud kontserti. Päeva jooksul käis Riigikogu uudistamas ligikaudu 4000 külastajat.

Täiel määral taastus võimalus Toompea lossis ekskursioone korraldada, aasta jooksul külastas meid 714 gruppi. Kokku oli külastajaid 23 862, neist 17 811 olid eestlased ja 6051 välismaalased. Välisriikidest olid esindatud Ukraina, USA, Soome, Rootsi, Taani, Läti, Leedu, Poola, Norra, Saksamaa, Austria, Itaalia, Prantsusmaa, Suurbritannia, Belgia, Holland, Island, Austraalia, Türgi, Aserbaidžaan, Gruusia, Bulgaaria, Moldova ja Portugal. Kaugeimad riigid olid Jaapan, Uus-Meremaa, Lõuna-Aafrika Vabariik, Brasiilia, Argentina ja Mehhiko. Seoses konkreetsete sündmustega korraldati sadadele huvilistele ka eriekskursioone.

Kõige tähelepanuväärsem sündmus läinud aastal oli Riigikogu hoone 100. sünnipäeva tähistamine 12. septembril. Päev algas Valges saalis kunstnik Jaan Saare kujundatud temaatilise postmargi esitlemisega. Seejärel avati pidulikult eripärase vormikäsitlusega näitus „Euroopa moodsaim parlament. Riigikogu hoone 100“, mis valmis koostöös heade partneritega Ruumilabor ja Identity. Omanäolisel näitusel mõtestati Riigikogu hoone arhitektuuri lihtsate geomeetriliste algvormide ehk koonuse, silindri, kera ja kuubi kaudu. Eri mõõtmetega vormid olid aluseks pildilisele ja tekstilisele infole. Näitus, mis hõlmas kogu hoonet, avades samm-sammult ruumi olemust, sellega seotud ajalugu ja inimesi, oli huvilistele avatud ka nädalavahetustel ning selle raames käis hoonega tutvumas peaaegu 800 inimest. Avalike suhete osakonna ettepanekul tutvustas Riigikogu hoonet ja selle ajalugu ka Eesti Televisioon saatesarjas „Ühe maja lugu“.

Lisaks suurejoonelisele Riigikogu hoone juubelinäitusele eksponeeriti aasta jooksul veel kümnekonda eriilmelist näitust. Kevadel tutvustati Norra suursaatkonna korraldatud väljapanekut „Põhjatähe all – Eesti vabatahtlikud Narviki lahingus 1940“, suvel oli Kuberneril aias suurt huvi pakkuv näitus Ukraina 20. sajandi kriisidest ning sügisel oli võimalus tutvuda Eesti piirivalve ajalooa. 5. oktoobril möödus 30 aastat taasiseseisvumise järel valitud VII Riigikogu avaistungist, sellele oli pühendatud näitus „Taastulemine“. Kunagi ei jäänud tühjaks Riigikogu kunstisaal, kus eksponeerisid oma töid näiteks Vano Allsalu, Marje Üksine, Marko Mäetamm ja Aime Kuulbusch-Mölder.

Pressiteenistuse tööd iseloomustas 2022. aastal tihe välissuhtlus, mis kasvas hüppeliselt pärast COVID-i tõttu kehtestatud piirangute kaotamist ja täiemahulise sõja algust Ukrainas. Kajastati Riigikogu esimehe, komisjonide ja välisdelegatsioonide arvukaid välisvisiite ja -kohtumisi, mille peateemaks oli Ukraina toetamine, sealhulgas Ukrainale Euroopa Liidu kandidaatriigi staatuse andmine. Tähelepanu pälvisid Ukrainale toetuse avaldamiseks ja Venemaa tegevuse hukkamõistmiseks tehtud avaldused ja pöördumised, samuti Ukraina parlamendi delegatsioonide visiidid Eestisse. Välismeedias sai suurt tähelepanu Riigikogu otsus kiita esimeste riikide seas heaks Soome ja Rootsi NATO-ga ühinemist käsitlevad Põhja-Atlandi lepingu protokollid.

Muutunud julgeolekuolukord, energiakriis ning Riigikogu valimiste lähenemine suurendasid huvi Riigikogu komisjonides ja täiskogus toimuva vastu. Ajakirjandus tegi otseülekandeid Riigikogu komisjonide avalikest istungitest, Riigikogu infotundidest, pöördumistest ja olulistest aruteludest. Pressiteenistus andis ajakirjanikele täpset informatsiooni eelolevate sündmuste kohta ning tagas kiire ja põhjaliku teavitamise Riigikogus langetatud otsustest. Pressiteadete ja sotsiaalmeedia vahendusel kajastati ka Riigikogus toimunud kohtumisi ja teisi sündmuseid. Samuti pakkus pressiteenistus meediale tuge oluliste sündmuste kajastamisel ning andis koostöös teiste Riigikogu Kantselei struktuuriüksustega vastuse paljudele meediapäringutele.

Riigikogu täiskogu istungite ja infotundide ning komisjonide avalike istungite videosalvestised on koos subtiitritega järelvaadatavad Youtube'i keskkonnas. Riigikogu tööd kajastavad fotod on kättesaadavad Riigikogu veebilehel asuvas fotoarhiivis.

Ajakirjanduse ja avalikkusega suhtlemisel on olnud olulisel kohal sotsiaalmeedia kasutamine. Oleme kohandanud oma strateegiat ja teinud sotsiaalmeedia postituste analüüsi. Korraldasime Facebookis kampaaniad Riigikogu lahtiste uste päeva ja 20. augusti tähistamiseks. Facebookis läheneb meie jälgijate arv 20 000-le.

Plaanitult ilmusid Riigikogu Toimetiste uued numbrid. Eesti julgeolekule ja Ukrainas peetavale sõjale keskendunud RiTo nr 45 esitlus toimus juunis, Eesti hariduse põhiteemaks võtnud RiTo nr 46 esitlus oli detsembris.

Rõõm on tõdeda, et Riigikogu töö ja tegevuse vastu tunnevad endiselt huvi ka noored. Riigikogu hoone 100. sünnipäeva eel toimunud arhitektuuri töötoas kavandasid Eesti, Läti ja Ukraina noored arhitektid ja arhitektuuritudengid kahe päeva jooksul Toompea lossikompleksi tulevikku. Julgete ja omanäoliste ideekavanditega sai lähemalt tutvuda juubelinäitusel. Oktoobris toimus Riigikogu istungisaalis juba 17. korda Eesti Mudel-Euroopa Parlamendi sessioon, kus sada kooliõpilast üle Eesti matkisid Euroopa Parlamendi tööd.

VI. ORGANISATSIIONI JA TEENISTUJATE ARENDAMINE

Riigikogu Kantselei eesmärk on toetada Riigikogu tema põhiseaduslike ülesannete täitmisel. Sellest tulenevalt on kantseleil kohustus värvata ja hoida kõrge kvalifikatsiooniga teenistujaid, kes parimal viisil toetavad Eesti rahva esindust riigi ja parlamentarismi edendamisel ning täidavad ühiskonnas olulist rolli seadusandliku ja täitevvõimu tasakaalustamisel võrdsete partneritena. Püstitatud eesmärkide saavutamiseks ning teenistujate professionaalsuse hoidmiseks ja kasvatamiseks panustab kantselei ka personali arendamisse ja koolitamisega.

Personali arendamisel oli 2022. aastal fookus järgmistel valdkondadel: juhtimine (kesksed juhtimiskoolitused), õigus (õigusteadlaste päevad ja Riigikohtu koolitused), digipädevuse suurendamine (veebipõhised Office'i ja OneDrive'i koolitused ning IKT-spetsialistide koolitused), ohuolukorrad, riigi valimisteenistusele veebikoolituste ettevalmistamine ja nende läbiviimine ning *coaching*. Koolitusmaht ühe teenistuja kohta oli 2022. aastal 18 tundi ning koolituskulu ühe teenistuja kohta 440 eurot.

Kantselei palgapoliitika eesmärk on tasustada professionaalseid teenistujaid õiglaselt nii organisatsiooni sees (tagada sisemine õiglus) kui ka konkurentsivõimeliselt palgaturul (tagada väline õiglus). Rahandusministeeriumi koostatud 2022. aasta riigi ametiasutuste ja hallatavate riigiasutuste personali- ja palgaülevaate kohaselt oli Riigikogu Kantselei palgapositsioon põhiseaduslike institutsioonide ja Riigikantselei võrdlusgrupis jätkuvalt madalaim. 2022. aastal oli keskmine ühe kuu põhipalk kantseleis 1968 eurot, olles kasvanud 2021. aasta keskmisega võrreldes 4,8% (2021. aastal 1878 eurot). 2022. aastal suurenes varasema aastaga võrreldes ka vabatahtlik personali voolavus (9,2%, 2021. aastal 4,9%). Peamine vabatahtliku voolavuse põhjus oli seotud madala palgatasemega.

Kantseleis (koos Arenguseire Keskuse ja riigi valimisteenistusega) oli 2022. aastal täistööajale taandatud avalike teenistujate keskmine arv 209,1 (2021. aastal 213,8 – vähenemine 2,2%).

Kantselei kui põhiseaduslikku institutsiooni teenindav ametiasutus on eeltoodud statistikast hoolimata suutnud tööandjana hoida oma positiivset mainet. Riigikogu nõustamise ja teenindamisega seotud kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistid on motiveeritud kantseleis töötama.

Riigikogu juhatusele makstud töötasud olid aruandeaastal kokku 232 288 eurot. Kantselei juhtkonna (direktori ja asedirektorite) tasud olid kokku 152 040 eurot. Riigikogu liikmetele ning kantselei ametnikele ja teenistujatele arvestatud töötasu ja hüvitiste kulu oli kokku 12 248 975 eurot.

Õigusaktidele, kantselei siseaktide üldistele nõuetele või turutingimustele mittevastavaid tehinguid seotud isikutega sel aruandeaastal ei tehtud.

VII. TÄIENDAV INFORMATSIOON

Olulisemad investeeringud

2022. aastal jätkati varem alustatud Toom-Kooli 9 kinnistu renoveerimistööde ettevalmistamist. Tallinna Linnaplaneerimise Ameti muinsuskaitse osakonnalt saadi vajalikud kinnitused ja teostati uuringud. Koostöös Riigi Kinnisvara AS-iga leiti riigihanke korras projekteerija ning asuti eelprojekti koostama. Toompea lossi muinsuskaitsealaste eritingimuste koostamine takerdus ning need 2022. aastal ei valminud.

Muude suuremahuliste investeeringute tegemine on seiskunud kuni Lossi plats 1a kinnistu renoveerimistööde saatuse selgumiseni.

Toompea lossis toimunud suuremad remondid olid Riigikogu hoone III ja IV korruse akende renoveerimine ning mitmete kütte- ja veesüsteemi avariide likvideerimine ja nende ennetamine. Hakati kaardistama ja ette valmistama sõjaohu korral varjumiseks sobivaid ruume.

2022. aastal jätkati uue põlvkonna stenogrammisüsteemi Hans, dokumendihaldussüsteemi EMS ning Riigikogu veebikeskkonna arendamist. Nende tarkvaraarendusega seotud tööde kogumaksumus oli 2022. aastal 98 530 eurot (käibemaksuta).

VIII. RIIGI VALIMISTEENISTUS

Riigi valimisteenistus (RVT) on valimisseaduste alusel moodustatud ja Riigikogu Kantselei koosseisus olev üksus, kelle ülesanne on ette valmistada ja läbi viia Riigikogu, Vabariigi Presidendi, Euroopa Parlamendi, kohaliku omavalitsuse volikogude, Riigikogu esimehe ja aseesimeeste valimisi ning rahvahääletusi. Lisaks sellele lahendab teenistus muid valimistega seotud küsimusi, sealhulgas infotehnoloogilisi probleeme.

Aruandeperioodil koondus RVT põhitähelepanu 2023. aasta Riigikogu valimiste ettevalmistamisele. RVT tellis valimisteks vajalikud vahendid, koostas hääletamise korraldamise juhendid ning nõustas linna- ja vallasekretäre valimisjaoskondade moodustamisel ja hääletamisruumide asukohtade määramisel (muu hulgas arvestades nende ligipääsetavust). Uue vahendina tellis RVT volditavad papist hääletamiskastid hääletamisruumis kasutamiseks juhuks, kui elektroonilise valijate nimekirja kasutamisel tekib tõrge.

Elektroonilise valijate nimekirja kasutamiseks valmistas RVT koostöös Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskusega (RIT) ette valimisjaoskondade arvutite ja printeritega varustamise kava. Koostöös Riigi Infosüsteemi Ametiga (RIA) tehti vajalikud arendused valimiste infosüsteemi kasutamiseks Riigikogu valimistel. Uuendusena valmis kandidaatide registreerimisdokumentide esitamise moodul.

RVT ajakohastas 2023. aasta valimisteks elektroonilise hääletamise süsteemi, samuti loodi uue kujundusega valijarakendus. Viidi läbi e-hääletamise süsteemi läbistustest ning ajakohastati selle riskianalüüsi. E-hääletamise süsteem liidestati elektroonilise valijate nimekirjaga selliselt, et valija saab valimisjaoskonnas hääletades kontrollida, kas ta on hääletanud elektrooniliselt. See võimaldab ära hoida rünnet, et elektrooniliselt hääletatakse valija teadmata. Sellega seoses uuendas RVT ka e- hääletamise dokumentatsiooni.

Valijatoe valdkonnas jätkas RVT koostööd Häirekeskusega, et pakkuda valijatele 2023. aasta Riigikogu valimistel riigi infotelefoni vahendusel abiliini teenust.

Regulaarselt toimusid mitteformaalsete töörühmade kohtumised:

- 1) infotehnoloogia valdkond (RVT, RIA, MKM);
- 2) rahvastikuregistri ja valijate nimekirjad (RVT, SMIT, SiM, Tallinna linn);
- 3) hääletamisruumide arvutitega varustamine (RVT, RIT, RIA, Tallinna linn);
- 4) valimiste korraldamine Tallinna linnas (RVT, Tallinna linn);
- 5) valimiste infosüsteemi arendus (RVT, Nortal, RIA).

Koostöös Helsingis asuva Euroopa hübriidohtude vastase oivakeskusega (The European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats) korraldas RVT kahepäevase seminari, kus käsitleti valimistel esineda võivate hübriidohtude ja desinformatsiooni vastu võitlemist. Tutvustasime Eesti e-hääletamise kogemust välisriikide delegatsioonidele.

RVT osales järgmistes rahvusvahelistes töörühmades:

- 1) Euroopa valimiskoostöö võrgustik (European cooperation network on elections, ECNE);
- 2) ECNE töörühm, mis koostab e-hääletamist tutvustavat kogumikku, millesse on kavandatud ka Eesti e-hääletamist käsitlev peatükk.

2022. aastal valmis MKM-i tellitud ja KPMG Baltics OÜ koostatud ülevaade „Valimiste infosüsteemide ja nendega seotud protsesside turvalisuse terviklik auditeerimine ja hindamine Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile“. Auditeerimise käigus kriitilise tähtsusega puuduseid ja turvanõrkuseid valimiste infosüsteemides ega tööprotsessides ei leitud.

Tulevikuarendustest oli fookuses nutiseadmega hääletamine. RVT tellis hinnangu m-valimiste mõjust valimisosalusele, samuti koostas esialgse m-hääletamise riskihinnangu ning osales m-hääletamise arenduse töörühma töös. Suvel osales RVT arvamusefestivalil ja korraldas seal arutelu nutiseadmega hääletamise üle.

Kommunikatsiooni valdkonnas valmis 2022. aasta sügisel meediaplaan 2023. aasta Riigikogu valimisteks.

RVT üks ülesandeid on Vabariigi Valimiskomisjoni teenindamine, sealhulgas koosolekute ja eelnõude ettevalmistamine. 2022. aastal pidas Vabariigi Valimiskomisjon 12 koosolekut.

Valimiste ettevalmistamiseks kohtusid regulaarselt mitteformaalsed töörühmad:

- 1) infotehnoloogia valdkond (RVT, RIA, CERT, SiM, MKM);
- 2) valimiste kommunikatsioon (RVT, Riigikantselei, RIA, SiM, SoM, MKM);
- 3) valimiste korraldamine nakkusohu tingimustes (RVT, Terviseamet, SoM);
- 4) rahvastikuregistri ja valijate nimekirja küsimused (SiM, SMIT, RVT, Tallinna linn).

Samuti toimusid regulaarsed kohtumised Tallinna linna ja RVT vahel.

2022. aasta eelarves investeringuteks ette nähtud 196 432 eurost kasutati ära 62%, see kulus e-hääletamise süsteemi arendamiseks. Kasutamata jääk investeeritakse 2023. aastal e-hääletamise süsteemi (valijarakenduse ligipääsetavus) ja valimiste veebilehe (üleminek uuele Drupali versioonile) arendamisse.

RVT koosseisus on kümme teenistajat, neist seitse töötab täiskoormusega ja kolm osakoormusega. Elektroonilise hääletamise ettevalmistamiseks kaasas RVT 2022. aasta lisaelarvest saadud vahendite abil käsunduslepinguga lisatööjõudu, sealhulgas kaks e-hääletamise operaatorit.

RVT 2022. aasta eelarve koos investeringutega ja 2022. aasta lisaelarvest eraldatud vahenditega oli kokku 1 473 118 eurot, millest kasutati ära 749 660 eurot, sealhulgas investeringuteks 122 035 eurot.

XI. ARENGUSEIRE KESKUS

Arenguseire Keskus tegeles 2022. aastal nelja uurimissuunaga: kõrghariduse tulevik, andmevabaduse tulevik, Vene-Ukraina sõja pikaajalised mõjud Eestile ning rohepöörde stsenaariumid Eestis. Vene-Ukraina sõjaga seotud uurimissuunda aasta alguses kinnitatud tegevuskavas ei olnud, see võeti töösse erakorraliselt. Rohepöörde stsenaariumide uurimist alustati sügisel ja selle lõppraport valmib 2023. aasta kevadel.

Igale uurimissuunale moodustati juhtkomisjon ning koostati põhjalik lähteülesanne. Kõigi uurimissuundade lõppeesmärk oli analüüsida valdkonnas toimivaid ja tärvavaid trende ning esitada alternatiivseid tulevikustsenaariume. Uuringute läbiviimisesse oli kaasatud üle 50 teadlase ja eksperdi.

2022. aastal avaldati kolm uurimissuunda kokkuvõtvat raportit:

- „Kõrghariduse tulevik. Arengusuundumused aastani 2035“ (valmis juunis);
- „Vene-Ukraina sõja pikaajalised mõjud Eestile. Rahvastik, lõimumine, väliskaubandus“ (valmis juunis);
- „Andmeühiskonna tulevik. Stsenaariumid aastani 2035“ (valmis novembris).

2022. aastal valmis neli uuringut:

- „Kõrghariduse rahastamise stsenaariumid Eestis“;
- „Kõrghariduse rahastusmudelid ja nende tulevikukindlus“;
- „Avaliku teabe kasutamise võimalused“;
- „Andmed tulevikuühiskonnas“.

2022. aastal avaldati 12 lühiraportit:

- „Eesti kõrghariduse hetkeseis ja väljakutsed“;
- „Kõrghariduse arengusuundumused“;

- „Kõrghariduse rahastamine Eestis“;
- „Ukraina sõjapõgenike mõju Eesti rahvaarvule: kolm stsenaariumit“;
- „Ukraina sõjapõgenike pikaajaline mõju Eesti riigi tuludele ja kuludele“;
- „Venemaa ja Valgevene importkaupade asendamise mõju kaubagruppide lõikes“;
- „Vene-Valgevene impordist loobumise mõju majandussektoritele“;
- „Sõjapõgenike lõimumise pikaajalised väljavaated Eestis“;
- „Avaliku teabe kasutamise kitsaskohad Eestis“;
- „Sihitud automaattoetuste teekaart Eestis“;
- „Mida toob Eesti jaoks kaasa Euroopa Liidu „suur viisik“ ehk uued andmevaldkonna õigusaktid?“;
- „Avalik sektor Eesti andmeühiskonna eestvedajana“.

Lisaks uurimisprojektide läbiviimisele anti välja trendiraportit „Pikksilm“ ning korraldati üheksa järelkuulavat veebiseminari, kus koos pädevate ekspertidega arutati valitud tulevikuteemadel. Laiema avalikkuse kaasamiseks ning arenguseire tulemuste tutvustamiseks korraldati konverentsid „Teistmoodi tulevik“ ja „Kuidas panna andmed teenima?“.

2022. aasta lõpus alustati arenguseire 2023. aasta tegevuskava ettevalmistamist. Selleks küsiti Riigikogu fraktsioonidelt ettepanekuid uurimisteedeks, misjärel arenguseire nõukoda arutas saadud ettepanekuid ning kinnitas 2023. aastaks kolm uurimissuunda:

- rohepöörde stsenaariumid Eestis;
- õpetajate järelkasv;
- aktiivsed tarbijad tuleviku energiasüsteemis.

Arenguseire Keskus on ühiskonnas tuntust kogunud, mida näitab meediakajastuste arv. 2022. aastal kajastati keskust meedias 752 korral, neist 11% venekeelses meedias. Kantar Emorilt tellitud küsitlus andis tulemuseks, et Arenguseire Keskust teab iga viies vastanu (20,1%). Arenguseire Keskus jääb Eestis tuntuse poolest veel alla näiteks Ühiskonnauuringute Instituudile (53%), mõttekojale Praxis (38,8%) ja Balti Uuringute Instituudile (31,5%), kuid edestab Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike uuringute keskust (RAKE, 14,1%), Säästva Eesti Instituuti (SEI Tallinn, 13,3%) ja Eesti Rakendusuuringu Keskust CentAR (5,4%).

X. ERAKONDADE RAHASTAMISE JÄRELEVALVE KOMISJON

Komisjoni strateegiline eesmärk ja töö sisu on aidata kaasa erakondade tulude ja kulude seaduslikkuse ja läbipaistvuse tagamisele, nõustada erakondasid erakonna rahastamise küsimustes ning esitada erakonna taotluse alusel erakonnale ettepanekuid majanduslike raskuste ületamiseks, erakonna likviidsuse taastamiseks, maksejõulisuse parandamiseks ja jätkusuutliku majandamise tagamiseks.

Põhiliseks tööks sel aruandeaastal, lisaks tavapärasele erakondade aruannete kontrollimisele, oli erakonnaseaduse rikkumiste menetlemine ja mitmes komisjoni ettekirjutustega seotud kohtuvaidluses osalemine. Muu hulgas lõppes seni suurima keelatud annetuse tagastamiseks tehtud ettekirjutuse kohtumenetlus: 1. märtsil 2022 jõustus ringkonnakohtu otsus tagastada keelatud annetus summas 843 000 eurot selle teinud juriidilisele isikule.

Märkimisväärne oli Justiitsministeeriumiga tehtud koostöö erakonnaseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisel. Samuti väärrib märkimist komisjoni infosüsteemi arendamiseks korraldatud riigihange, milleks tuli hankida komisjoni eelarvesse 100 000 eurot lisaraha. Sõlmitud hankelepingu alusel on tagatud komisjoni veebipõhise aruandekeskonna uuendamine ja tänapäeva turvanõuetega vastavusse viimine.

2022. aastal oli Erakondade Rahastamise Järelevalve Komisjonil kasutada rahalisi vahendeid koos 2021. aasta eelarve kasutamata jääkidega ja Vabariigi Valitsuse reservist eraldatud vahenditega 141 100 eurot (käibemaksuta), millest kasutati ära 104 500 eurot. Investeeringuteks (komisjoni veebilahendus) oli ette nähtud 12 200 eurot (käibemaksuta), millest 12 100 eurot tõsteti ümber majandamiskuludeks. Komisjoni personalikuludeks oli planeeritud 61 400 eurot, millest kasutati ära 41 500 eurot, ja majandamiskuludeks oli planeeritud 79 600 eurot (käibemaksuta), millest kasutati ära 63 000 eurot.

Komisjoni majandusnäitajad olid 2022. aastal järgmised:

varad	62 200 eurot
kohustused	27 200 eurot
tegevustulud	4400 eurot
tegevuskulud	117 400 eurot